

סקר טבע עירוני – תל אביב-יפו

אתר 4

אגם מלאכותי ירקון

מכלול: לח, מגוון

תאריך סקירה: 6.6.12, 19.7.12, 19.4.12

גודל מקורב של השטח: 355 דונם

שם הסוקר: ניר מעוז, רעות לוריא, בועז שחם, ערן בנקר

נ.צ.מ (ישראל חדשה): 182390/667350

רחוב/גבול: פארק הירקון גני יהושוע

רובע: 1 - עבר הירקון מערב

תאור כללי: אזור האגם המלאכותי בליבו של פארק הירקון, לאורכו עצי צפצפת הפרת גדולים ומרשימים. באגם בוצעה השבה של הדג לבנין הירקון הנמצא בסכנת הכחדה. בחלק הדרומי אזור בור של צומח חד שנתי וחורשת פקאן.

מאפייני השטח

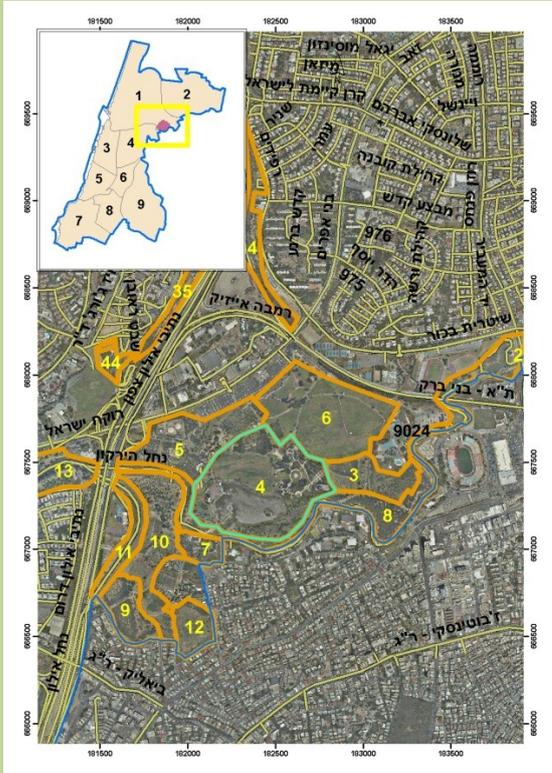
אקולוגיה

בתי גידול	בור, מדשאה, נטיעות, לח.
תצורות צומח	צומח גדות, מגוון
יחידות צומח	בן חיטה ביצני – שיבולת שועל מצויה חרצית עטורה – שברק משובל
כיסוי צומח (%)	20% - 80%
צומח ייחודי	צפצפת הפרת, אלון התבור
בעלי חיים	דגים, עופות מים.
חי ייחודי	לבנון הירקון
אתרים חשובים	אגם, חורשת צפצפות, מטע פקאן מדרום
חשיבות ברצף- חיבור	גבוהה. חלק ממערך השטחים הפתוחים לאורך הירקון.
מנינים פולשים	ציפורים: דורה, מאינה, יאורית. יונקים: סנאי חמשת הפסים. צמחים: קיקיון מצוי
רמת השתמרות השטח	נמוכה. השטח כולו פותח כחלק מן הפארק. בחלק הדרומי סמוך לנחל רמת הפיתוח מתונה יותר

פיזי

קרקע	חול, חמרה.
מורפולוגיה	מישור, גבעי - שיפועים מתונים .
מורכבות טופוגרפית (מופעי נוף)	בינונית – גבוהה. מספר מופעי נוף של פארק מטופח – חורשות, אגם, מדשאה וכו'
חזות כללית	פארק עירוני מרכזי המציע מגוון שרותי נופש ובילוי, מרחבים ירוקים וגיוון נופי של תאי שטח שונים המשלבים אלמנטים גננים שונים וייחודים.
תשתיות קולטות קהל	קיים. חניה, ישיבה, שבילים, גני משחק, ברזיות וכו'

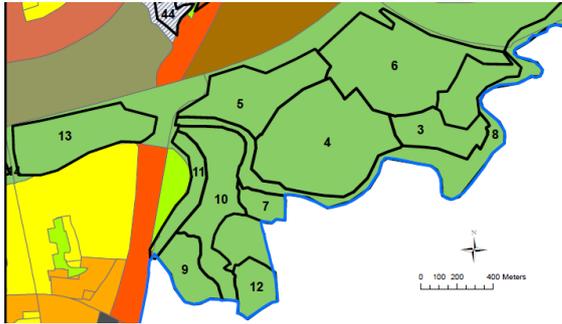
סביבה

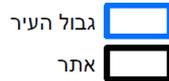
תרשים התמצאות

מראה כללי

מקרא

ייעודים תכנית מתאר

- אזור לתכנון בעתיד
- אזור מגורים בבניה מרקמית
- אזור מגורים בבניה מרקמית נמוכה
- אזור מגורים בבניה נמוכה
- אזור מגורים בבניה רבת קומות
- אזור מוסדות ציבור עירוניים ומטרופוליניים
- אזור מעורב
- אזור פעילות מיוחד
- אזור תעסוקה מטרופוליני
- אזור תעסוקה מקומי
- אזור תעסוקה עירוני
- בית עלמין
- דרך פרברית מהירה
- ים בתחום שיפוט עירוני
- מעגנת נופש ספורט ודיג
- שטח פתוח מטרופוליני
- שטח פתוח מטרופוליני חופי
- שטח פתוח עירוני

מפגעים והפרות	נקודתיות - פסולת, עבודות עפר
רמת הפרה בשטח (מפגעים)	נמוכה
נגישות	מוסדרת.
ארכיאולוגיה	לא בתחום אתר עתיקות.
שימושים	גינה ציבורית, גני משחק, שבילי הליכה, אתר פיקניקים, גנים וחממות בוטאנים, מסחר, בידור, שיט.

ייעודי קרקע עיקריים

תכנית מתאר ארצית:
 תמ"א 35 – מרקם שמור משולב, רגישות נופית סביבתית גבוהה.
תכנית מתאר מחוזית (תמ"מ 5):
 שטח פארקים מטרופוליניים.
תכנית מתאר עירונית (תא 5000):
 שטח פתוח מטרופוליני

מסקנות והמלצות

חשיבות האתר:

- האגם והמוצא לנחל מאפשרים קיום לאורגניזמים של בתי גידול לחים.
- ריכוז ייחודי ומרשים של עצי צפצפת הפרט בוגרים שמירה וטיפוח של ערכי טבע קיימים:
- שימור צפצפת הפרת
- שימור וטיפוח השטחים הדרומים באזור מטע הפקאן כאתר צמחית בר.
- מניעת ריסוס וכיסוח בשטחים לא מגוננים
- ממשק טיפול ומעקב אחר מינים פולשים בדגש על ציפורים.

שיקום ושיחזור בתי גידול מערכות אקולוגיות:

- התקנת תיבות קינון לציפורים ועטלפים
- יצירת מורכבות מבנית באזור האגם על מנת ליצור מספר בתי גידול לחים
- זריעת מינים ייחודיים של בתי גידול לחים

נתוני הסקר

צומח

שם המין	סטטוס
בן חיטה ביצני	
שיבולת שועל נפוצה	
שעורת התבור	
חרצית עטורה	
מעוג כרתי	
נשרן צפוף	
ברומית זנב שועל	
ברומית ספרדית	
שברק משובל	
בקיה תרבותית	
לוטוס מצוי	
ברומית עקרה	
זון אשון	
גדילן מצוי	
טופח גדול	
ניסנית זיפנית	

LC

ירקון

צפצפת הפרת

יונקים

שם המין	סטאטוס
קיפוד מצוי	LC
עטלף פירות	LC
עכבר מצוי	LC
חולד	LC
נמיה	LC
נוטרייה	LC
עטלפון לבן שוליים	LC
תן	LC
חולדה מצויה	LC

זוחלים

מין	דירוג ספר אדום	סיכוי לנוכחות המין
צבגון אדום-אוזן	[מין פולש]	גבוה
צב ביצות	LC - לא בסיכון	גבוה
זיקית ים-תיכונית	LC - לא בסיכון	בינוני
חרדון מצוי צפוני	LC - לא בסיכון	גבוה
לטאה זריזה	LC - לא בסיכון	בינוני
שממית בתיים	LC - לא בסיכון	גבוה
מניפנית מצויה	LC - לא בסיכון	גבוה
שממית עצים	LC - לא בסיכון	בינוני
חומט גמד	LC - לא בסיכון	גבוה
חומט פסים	LC - לא בסיכון	גבוה
נחושית עינונית	LC - לא בסיכון	גבוה
נחשיל מצוי	LC - לא בסיכון	גבוה
חנק	LC - לא בסיכון	בינוני
שלון טלוא ראש	LC - לא בסיכון	בינוני
שחור ראש	LC - לא בסיכון	בינוני
זעמן זיתני	LC - לא בסיכון	בינוני
זעמן שחור	LC - לא בסיכון	בינוני
זעמן מטבעות	LC - לא בסיכון	בינוני
נחש מים	NT - בסיכון נמוך	גבוה
עין חתול חברבר	LC - לא בסיכון	בינוני
ארבע-קו מובהק	LC - לא בסיכון	נמוך
תלום-קשקשים מצוי	LC - לא בסיכון	נמוך
צפע מצוי	LC - לא בסיכון	גבוה

מידע נוסף**מיני ציפורים שנצפו במרחב הפארק והנחל¹³**

מין	דירוג הספר האדום	מין	דירוג הספר האדום	מין	דירוג הספר האדום
Myna Hill	פולש	חטפית טורקית		עורבני שחור-כיפה	LC

		עייט גמדי		חטפית לבנת-עורף	פולש	Red-billed Blue Magpie
		עייט חורש		חטפית שחורת- עורף	NT	אגמית מצויה
		עייט ערבות	LC	חכלילית סלעים		אדום-החזה
	RE	עייט צפרדעים		חכלילית עצים	מבוית	אווז אפור
	VU	עייט שמש	NT	חמרייה חלודת-זנב	פולש	אורג מצועף דרומי
		עלווית אפורה	NT	חנקן אדום-גב		איית צרעים
		עלווית חורף	NT	חנקן אדום-ראש	RE	אנפה אפורה
		עלווית ירוקה	NT	חנקן נובי	NT	אנפה ארגמנית
	LC	עלווית לבנת-בטן		חנקן שחור-מצח	LC	אנפית בקר
		עלווית צהובה-גבות	NT	חסידה לבנה	NT	אנפית גמדית
	NT	עפרוני מצויץ		חרטומית ביצות		אנפית מנגרובים
		עפרונן קצר- אצבעות		חרטומן יערות	NT	אנפית סוף
	NT	עקב חורף	NT	טבלן גמדי	LC	אנפת לילה
	NT	עקב עיטי	LC	טסית בתים	LC	בולבול צהוב- שת
		פיפיון אדום-גרונ	פולש	יאורית מצרית		בז חופים
		פיפיון זיתי	מבוית	יונת בית	LC	בז מצוי
		פיפיון מים	LC	ינשוף עצים	RE	בז נודד
		פיפיון עצים	LC	ירגזי מצוי	NT	בז עצים
	EN	פיפיון צהוב	LC	ירקון		בז ערב
		פיפיון שדות	LC	כוכית גדות	DD	בזבוז אירופי
		פצחן		כחול-חזה		ביצנית ירוקת- רגל
		פרוש הרים	NT	כרוון מצוי		ביצנית לבנת- בטן
		פרוש מצוי		לבנית קטנה		ביצנית לבנת- כנף
	LC	פרפור עקוד		לוחם		ביצנית מנומרת
	LC	פשוש	פולש	מאינה מצויה		ביצנית עדינה
	LC	צופית בוהקת		מגלן חום		ביצנית שחורת-כנף
	פולש	צוצלת		מלכילון אורנים	מבוית	ברווז מוסקובי (ברבר)
	LC	צטיה		מלכישליו חלודי	NT	ברכיה
	פולש	ציפור האהבה		מרומית לבנת-כנף	NT	גבתון אדום- מקור
	LC	קאק		מרומית לבנת-לחי	LC	גבתון גנים
	פולש	קוניור שחור-ראש		מרית צפונית	LC	גבתון עפרוני
	NT	קוקייה אירופית		נחליאלי זנבתן		דוחל חום-גרונ
	LC	קוקייה מצויצת	NT	נחליאלי לבן		דוחל שחור- גרונ
		קורמורן		נחליאלי	NT	דוכיפת

	גדול		לימוני		
LC	קיווית מצויצת	CR	נחליאלי צהוב	RE	דיה שחורה
	קיכלי אפור		נץ גדול	LC	דרור הבית
	קיכלי רונן	LC	נץ מצוי	LC	דרור ספרדי
CR	קנית אירופית		נץ קצר-אצבעות	פולש	דררה אדומת-חזה
NT	קנית אפריקנית	LC	נקר סורי	פולש	דררה אפורת-לחי
	קנית פסים		סבכי אפור	פולש	דררה מצויה
LC	קנית קטנה	DD	סבכי חורש	NT	זהבן מחלל
VU	רחם מדברי	LC	סבכי טוחנים	DD	זמיר הירדן
	רלית המים		סבכי ניצי		זמיר מנומר
	שחף אגמים	LC	סבכי קוצים	RE	זרון סוף
	שחף ארמני	LC	סבכי שחור-גרון	LC	זרון פס
CR	שחף צהוב-רגל	DD	סבכי שחור-כיפה	NT	זרון שדות
	שחף צר-מקור	LC	סבכי שחור-ראש	LC	זרון תכול
NT	שחפית-ים		סבראש	פולש	זרזיר בוהק
LC	שחרור	LC	סופית	פולש	זרזיר בורמזי
	שיחנית צהובת-בטן	VU	סיס הגליל	פולש	זרזיר הדור
LC	שיחנית קטנה	LC	סיס הרים		זרזיר מצוי
	שלדג גמדי	LC	סיס חומות	פולש	זרזיר שחור-קולר
NT	שלדג לבן-חזה	LC	סיקסק		זרעית השדה
NT	שליו נודד	NT	סלעית אירופית	NT	חוגלת סלעים
	שלך	LC	סלעית ערבות	LC	חויאי הנחשים
LC	שעיר מצוי	LC	סלעית קיץ	NT	חוחית
	שקנאי מצוי	LC	סנונית מערות		חופית אלפינית
VU	שרקר מצוי	LC	סנונית רפתות		חופית קטנה
פולש	שרשיר בהמי		סתרי מצוי		חופמי צווארון
	שרשיר מצוי		עגור אפור		חורפי
פולש	תוכון	LC	עורב אפור	LC	חטפית אפורה
NT	תור מצוי	LC	עורב מזרע		חטפית גמדית
LC	תור צווארון		תחמס אירופי	NT	תנשמת לבנה
		VU	תמירון		תפוחית מצויה

תרשים בתי גידול וערכי טבע

